

Þemaumræða á Norðurlandsþingi

Þriðjudagurinn 29. október kl. 14.45 – 17.00

Tema: Vilket Norden möter dagens ungdom

og är den nordiska modellen robust och hållbar i framtiden

Herr/fru president,

Hela världen, i större omfattning än någonsin, står nu öppnare för andra länders medborgare - inklusive dagens unga i Norden, när de skall börja delta i dagens samhälle som ansvariga individer. Det är ändå något mörkare bild än på länge som möter dem, nu när västvärldens länder slåss mot ekonomiska moln.

Även om vi har aldrig någonsin ägt så välutbildade unga i Norden som nu, så är det delvis svårt i dagens läge för unga att hitta ett enligt utbildning passande arbete. Elevbortfallet i gymnasiet i Norden är dessutom relativt stort (20-40%) och väcker bekymmer. Om den nya generationen söker sig bort eller får inte möjlighet att aktivt delta i livet kan vi stå framför „brain drain“ och att utanförskap och fattigdom för barn och unga ökas, samt att vår hållbara nordiska modell hotas när samhället inte förnyas. Utmaningarna är stora.

Vi som är ledare i de Nordiska länderna står likaledes framför dessa utmaningar eftersom det är vi som skall se till att våra samhällen är rustade för de unga att delta i de uppgifter som finns så att de kan föra vår kultur och samhällsmodell vidare. Vi måste ständigt ställa oss frågan om vi är på väg att misslyckas med vår nordiska modell - och hur vi skall agera.

De unga i dag ser noga på vad som erbjuds, både det som är bra och dåligt, när de skall välja ett land för utbildning eller arbete. I vissa nordiska länder erbjuds studiebidrag, i andra uppskattas kunnig arbetskraft. Vissa länder är attraktiva för barnfamiljer medan andra har trygg hälso-och sjukvård.

Att **samarbeta** har alltid varit det bästa sättet för oss att hitta lösningar. Vi borde sträva efter att lära oss av varandra om vad fungerar bäst och röja bort de gränshinder som slår de unga svårast.

Dagens ledtråd för den unga generationen, i högre grad än någonting annat, är att få utlopp för egen initiativförmåga. Att få de ungas **kreativitet** att blomma är därför ett av de viktigaste tilltagen för framtiden. Samtidigt är det synnerligen viktigt att alla deltar aktivt i samhällsutvecklingen.

Vi måste rikta uppmärksamheten till olika områden, alla är emellertid viktiga för de utmaningar Norden står inför:

Att uppmuntra **utbildning och forskning**, för att främja innovation och nytänkande.

Att stärka den **nordiska konkurrenskraften** gentemot Europa och världen.

Att se till att våra **hållbara samhällen** utvecklas, bl.a. genom bioekonomiska tilltag.

Att **tvärsektorielt** samarbete uppmuntras på alla fronter.

Att de unga lär sig aktivt ta ansvar för världens **internationella utmaningar**, bl.a. beträffande det arktiska området.

Att uppmuntra **kultur** i alla dess former och arbeta för mångkulturell respekt.

De unga i Norden har vuxit upp med en enastående välfärdsmodell, de har fått i arv respekt för de mänskliga rättigheterna och de går ut i livet med den övertygelsen om att utbildning lönar sig samt att våra samhällen erbjuder möjligheter för alla. Norden är och förblir eftertraktansvärd för unga så länge vi politiker ser till att det blir så.

Med att vara steget före, med vår demokratiska tradition och framtidsvisioner, borde de nordiska samhällen ha alla möjligheter för att lyckas.

Det är den Norden som de kommande generationer har all rätt till att få uppleva också.

Tack så mycket.